

Zašto banka mora da postavlja pitanja

Šta je pranje novca i finansiranje terorizma?

Pranje novca je proces kojim se novac koji potiče od kriminalnih aktivnosti pokušava prikazati zakonito stečenim. To je međunarodna pojava koja se često proteže i preko državnih granica. Pranje novca uključuje novac od zločina povezanih sa drogom, trgovinom ljudima i krijumčarenjem ljudi, poreznim prevarama, pljačkama, prevarama, trgovinom oružjem, davanjem i primanjem mita, itd.

Osobe koje se bave pranjem novca, korištenjem bankarskog sistema otežavaju praćenje kriminalnih izvora novca.

Metode pranja novca mogu biti različite složenosti. Finansiranje terorizma može se vršiti kako zakonito stečenim novcem, tako i novcem koji potiče od kriminalnih djelatnosti. Finansijski sistem iskorištava se, također, i u ovom slučaju, u svrhu transfera novca.

Zakon o sprečavanju pranja novca

Da bi se spriječilo korištenje banaka za pranje novca i finansiranje terorizma, zakoni su uvedeni u skoro cijelom svijetu. Švedski zakon je baziran na Četvrtoj Direktivi EU o sprečavanju pranja novca koja propisuje da su sve finansijske institucije unutar EU obavezne sprečavati pranje novca. Zakon, također, obuhvata kompanije i profesionalce izvan finansijskog sektora kao što su računovođe, advokati, trgovci nekretninama, kazina, itd.

Banka mora postavljati pitanja

Ukratko, zakon o sprečavanju pranja novca zahtjeva da banka mora procijeniti rizik da li bi mogla biti iskorištena za pranje novca i finansiranje terorizma. Zakon postavlja visoke zahtjeve pred banke koje moraju dobropoznavati svoje klijente i njihove bankovne poslove te razumjeti svrhu različitih transakcija klijenata. Informacije o klijentima koje banka ima se tretiraju kao povjerljive

i obuhvaćene su politikom banke o tajnosti.

Svrha transakcije

Ukoliko klijent želi da položi depozit ili da obavi neku drugu transakciju, on mora odgovoriti na postavljena pitanja i predočiti važeći identifikacioni dokument. Ovo se odnosi na transakcije čiju pozadinu banka ne razumije.

Službenik banke je tada obavezan postaviti pitanje o svrsi transakcije, porijeklu novca, za šta će se novac koristiti itd.

U određenim slučajevima banka, također, može tražiti da pregleda ugovore, priznanice, fakture i ostalu dokumentaciju kojom se potkrepljuje objašnjenje klijenta.

Za nove klijente banke

Banka je obavezna provjeriti identitet svake osobe koja želi postati novi klijent, na primjer pri otvaranju računa, kod investiranja u dionice ili kupovine vrednosnih papira. Da bi se dobilo više informacija, službenik banke može postaviti dodatna pitanja.

Za postojeće klijente banke

Postojeći klijenti, također, moraju predočiti važeći identifikacioni dokument na zahtjev i pružiti dodatne detalje. Ovo se može tražiti na primjer kod provođenja transakcije ili pružanja nove usluge.

Za osobe na istaknutim političkim pozicijama

Banka mora znati ukoliko ste osoba koja se nalazi na nekoj istaknutoj političkoj poziciji (PEP osoba), to jest da ste imali ili sada imate važnu funkciju u nekoj državi ili međunarodnoj organizaciji. Banka mora također znati da li ste član porodice ili poznati suradnik osobe na istaknutoj političkoj poziciji (PEP osobe).

Za korporativne klijente

Predstavnik kompanije mora predočiti važeći identifikacioni dokument i potvrditi pravo

zastupanja kompanije. Nadalje, banka mora istražiti da li bilo koja osoba ili osobe posjeduju preko 25 procenata kompanije i da li takva osoba/e imaju odlučujući uticaj u kompaniji.

Predstavnik također mora biti spreman odgovoriti na pitanja o poslovanju kompanije, profitu i kako će se kompanija koristiti uslugama banke.

U određenim slučajevima banka ne može pružiti uslugu

Ukoliko klijent nije u mogućnosti predočiti važeći identifikacioni dokument ili pružiti zadovoljavajuće objašnjenje o tome zašto želi da banka pruži određenu uslugu, banci nije dozvoljeno da pruži tu zatraženu uslugu. Ukoliko se zakon o sprečavanju pranja novca prekrši, službenik banke može biti kažnjen, a banku mogu da zadese sankcije od strane Švedske Finansijske Inspekcije.

Ukoliko banka sumnja na pranje novca, slučaj će se odmah prijaviti Policiji.

Informacije o plaćanjima

Od 2008. godine je na snazi Propis Evropske komisije u vezi informacija o plaćanjima. U skladu sa ovim Propisom, klijent uvijek mora predočiti identifikacione detalje za gotovinske depozite i plaćanja.

Dodatna obavještenja

Obratite se bez ustezanja svojoj banci ukoliko imate pitanja vezano za Zakon o mjerama protiv pranja novca.

Više informacija o sadržaju i značenju zakonske regulative možete dobiti od:

Svenska
Bankföreningen
Swedish Bankers' Association

Švedskog Bankarskog Udruženja
www.bankforeningen.se
Telefon: 08 – 453 44 00

Švedske Finansijske Inspekcije
www.fi.se
Telefon: 08-408 980 00